

פרוטוקול מט. 108/ד'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ג', י' כסיון, תשט"ו - 31.5.55 בטעה 8.50

ג ר כ ו י ם

חברי הוועדה :
י. גורי - היו"ר
ח. אריאב
ט. בז'רצו
ט. דיין
ח. למדן
י. פורדר
א. ציזלינג
ז. ספר

מוזמנים:
סר זגבי - החשב הכללי
סר הניג - מטעם משרד התואר
ד"ר קיטרון - מטעם משרד המספחים
סדר-היום:
חוק ערבויות מטעם המדינה (תיקון)
תשט"ו - 1955

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

אנו נדון בישיבה זו בחוק ערבויות מטעם המדינה, ובטעה 10.00 התקיים ישיבה מסוגלת עם ועדת החוץ והבטחון על תקציב הבטחון.

(היו"ר קורא את חוק ערבויות מטעם המדינה (תיקון) תשט"ו - 1955)

ד"ר קיטרון: שני הטעיפיה הראשונים אינם באים אלא לתת סמכות לסר האוצר, במישר ועדת הכספים, לגבי ארכה לסנה נוספת.

התיקון בטעיף 4 בה להקל גם על מקבלי הערבויות וגם על המדינה. לפי החוק הקיים אם המדינה נותנת ערבות, תירטם באופן אוטומטי הערה על כך בספרי האחוזה על כל המקרקעין. לפעמים אין צורך בכך כיוון שלערבות יש בטחונות אחרים ואין טעם לדנות את ההערה. לכן בא התיקון המסאיר ענין זה לטיקול דעתו של סר האוצר.

א. ציזלינג:
 בתיקון זה מבקש המוצר ליתן הפטרות לסחרר מריטום ערבות, ולכך אני מסכים. מולם החוק בנוסח בחוק הפוך, שהכלל הוא לא לרשום, אלא שטר המוצר ראוי להורות על רישום. אני מציע להחזיר את הטבע לקדמותו, ליתר הכלל הוא רישום ועל אי-רישום נחוצה החלטה, וההחלטה היא במישור ועדת הכספים כשם שהערבות היא במישור הוועדה. אני מבקש להכניס תיקון זה בנוסח הסעיף, גם אם אין בכך הבדל מהותי. שר המוצר הביע אמש במלידת הכנסת את הסכמתו להצעה.

י. פורר:
 מדוע צריך להצריך חוק זה כל שנה? מדוע לא יהיה חוק קבוע בו ייזכר שמטרה לתת ערבויות במסגרת של שנה?

ד"ר קיסרוב:
 המטילה חובת להציע חוק זה בחוק של קבע חוק תיקונים טרחיקי-לכת.

י. פורר:
 חושבני שמוטב היה לו היו כללים לפיהם מצטרף המטילה לנהוג לגבי פתן ערבות. על נושא זה דיברנו לא פעם ואמרנו שאין לתת ערבות על סכומים קטנים והיא צריכה להיות סיוערת לדבריה בעלי חשיבות כללית.

ד"ר קיסרוב:
 ההערה הסניה כתובה בחוק.

י. פורר:
 לדעתי אין המוסד הזה צריך לבוא כדי לחזק את עמדת הבנקים. אני מציע שייקבעו כללים על-סמך הערבויות שניתנו עד כה.

ד"ר קיסרוב:
 ועדת הכספים רשאית למרב לאשר ערבויות על סכומים קטנים; דבר זה נתון בידה.

א. ציזלינג:
 אני מציע להכניס בסעיף 1(א) הגבלה מסוימת, ולומר לאחר הטלים "או להתחייבות כספית אחרת" - "בתנאי אשראי שאינם רגילים". אפשר גם להכניס פסקה זו לאחר הטלים: "אם לדעת שר המוצר".

י. פורר:
 הפרקטיקה הוכיחה שלא היה מקרה שטר המוצר יביא הצעה לאשראי אשר ועדת הכספים תסלול את חשיבותו הכללית. מה שבוצע לתנאי אשראי רגילים או בלתי רגילים - זהו שטח רחב טקסה לתחום לו תחומים.

ט. גולרוב:
 לי נדמה שלאשראי זה הקטור עם ערבות מטפלת יש סטטוס מיוחד לגבי הליקוידיות.

שר זבגי:
 הדברים אינם מפורדים.

ט. גולרוב:
 אם מדובר על לחץ שמכעיליה כדי להשיג ערבות, הרי יכול להיות שלמעשה הלחץ מופעל כדי להשיג הקלות לגבי הליקוידיות או שמעוניינים לקבל אשראי אשר בלי ערבות אי-אפשר לתת אותו.

שר זבגי:
 האמת היא שגם במסדר המוצר וגם במסדר המספטים יש כוונה להביא חוק לה לשנה זאת בלבד אלא חוק קבוע. כיוון שהדבר כחייב בירור רחב ופסיף, מחליטים כדי פעם בפעם להביא חוק כמתכונתו הקודמת כדי להימנע מוויכוחים אשר עלולים להטהות את קבלת החוק. ניסוק זה עצמו מספיק לדעתי כדי לקבל את החוק כפי שהוצג לפניכם.

מדוע אין להכניס את ההגבלה שמציע חבר-הכנסת ציזלינג בדבר "תנאי אשראי בלתי רגילים"? המוצר אינו שט כלל לפתן ערבות; אם יש לו תקציב לכך - הוא מכלכל את הצרכים הכספיים בגבולות התקציב. לי נראה שהדבר עשוי לחבל בעצם הפעולה המסקיית שלטובתה בטה הערבות.

אד.

בהרבה מאד סקרים אנו מקבלים אחריות רק לגבי סיכון הקטור במצב פוליטי ולא סיכון אחר. בדרך-כלל אין אנו רוצים לתת ערבות, ועל-ידי כך שביכנס בוויכוח יתר עם הבנקים איט לא יזכה מכך והעניין ייפגע.

הנסיון עד כה הוכיח - וכל הערבויות עברו את ועדת הכספים והיא ראתה באילו סקרים ניתנת ערבות - שבדרך כלל ניתנת ערבות בעיקר בגלל הסכום הגדול של האשראי.

לחבר-הכנסת בז'רנו רצוני להשיב, שאמנם היא כי הליקווידיות והערבות אינם צמודים, אם כי לטעמים הם בלתי זה בצד זה. הערבות תלויה בכך שהבנק אינו יכול לקבל בטחונות ספיקים.

לי נראה שיש להשאיר את הנוסח המתוקן של סעיף 4 הדין ברישום בטאבו היות והדבר יכול לגרום לעבודה פרובה אם נצטרך לרשום, למשל, את ההלוואות שניתנות לחקלאות והמיעדות למאות סקרים.

היו"ר י. גורי: במקום המלים "רשאי שר האוצר." אפשר לומר: "רשאי שר האוצר לוותר על רישום כל האסקרעין או מקצתם בספרי האחוזה בכל מקופה שימצא לנכון."

ז. ספר: לי נראה שחבר-הכנסת ציזלינג בהציעו להוסיף את המלים "בתנאי אשראי בלתי רגילים" רק ישיג את ההיפך ממה שהוא מעוניין בו. בדרך-כלל מתגובת האוצר נגד סתן ערבויות, ובטידה והדברים היו כביעים לוועדת הכספים תמיד נתקבל הרושם שהאוצר עושה זאת מחוסר ברירה, אני אינני כל-כך כרוצה בגישה זו של האוצר, היות ולעתים גורלם של ענפים או מפעלים מסוימים עלול להיחרץ על-ידי סתן הערבות. ואיזה עניין יש לחבר-הכנסת ציזלינג להקל על האוצר, על-ידי הגבלה של תנאים נוספים, להתחמק סתן הערבות?

היו"ר י. גורי: יש קסי נוסף שעלול להיווצר. ועדת הכספים, מאחר שקובעים בחוק סייג כזה, תהיה חייבת בכל סקרה לדון ולבחון אם האשראי ניתן בתנאים רגילים, והיא תידחק למצב שאינו רצוי לה.

א. ציזלינג: ענין הפרדנות מטמט דוגמה לכך שהערבות מגבילה אשראי בטעה שהיא מתבקשת לדברים בורטלים, והיא פרחיבה אשראי כאשר היא סכטה סכנה פיוחדת או ענין בלתי-רגיל. כל עוד הבנקים היו מבקשים את הערבות לפרדנות, הם לפעם לא הרחיבו את האשראי, ואני בטוח שכיום יותר קל לקבל אשראי עבור ענין פיוחד הנוגע לפרדטנים. אני חושב שהערבויות הנדרשות כל שנה על הון חוזר לזריעת שדות זוהי שרוריה, היות והבנקים מעולם לא הפסידו בטוח זה, בכל אופן פחות מאשר בעסקות הסחריות שלהם.

אני מציע שיפוט שלם אנו בדון על תנאי אשראי רגילים או לא, אלא זה יהיה מסור לשיקול דעתו של שר האוצר.

היו"ר י. גורי: אפשר לנסח: הלוואה שלדעת שר האוצר אי-אפשר להשיגה בתנאי אשראי רגילים.

ב"ר קיטרוב: יש סקריה בהם אמנם תנאי האשראי הם רגילים, אבל הפדובר הוא בסכום עצום, דוגמת הערבות לחברת "אל-על".

ה. י. ז. י. ז. י.

התיקון המוצע על-ידי חבר-הכנסת ציזלינג - לא נתקבל.

הי"ר י. גורי: אני ממליץ על תיקון נוסף בטעיף 4 לפיו יימסר, שטר האוצר יכול גם לוותר על רישום כל המקרקעים או מקצתם בספרי האחוזה לכל התקופה או חלק ממנה.

ד"ר קיטרוב: לפי הנוסח המקורי הרישום הוא אוטומטי. המטלה לאחר שיקולים ולאור הנסיון הביטח הצעה שלא תהיה אוטומטיות בצדון אלא סמכות לשר האוצר - האם צריך לשנות זאת?

הי"ר י. גורי: לא בכל המקרים עלינו לקבל את עמדת שר האוצר, אולם כאשר שר האוצר מודיע על נכונותו לקבל את התיקון ולוודע את הכספים אין טיבה להתנגד לכך - עליה לקבלו, ולדעתי זה צריך להיות קו מנחה אותנו בעבודתנו.

ז. שפר: אינני מתנגד לכך שוועדת הכספים תתחשב בדעתו של שר האוצר, ובדומה לי שהיא נוהגת כך, אולם דנים עכשיו על הענין לגופו, ואם מקבלים את הנוסח לפיו אין חובת רישום הרי שאין גם צורך לפטור אותו ממתן ההוראה.

הי"ר י. גורי: יש חלק מחברי הוועדה הגורסים חובת רישום בסייג שטר האוצר יכול לפטור מחובה זו; יש תפיסה אחרת האומרת שאין חובת רישום ושר האוצר יכול להטיל חובה זו.

אני מציע להוסיף פסקה לנוסח המקורי: "אולם שר האוצר יכול לוותר על הרישום כולו או מקצתו לכל התקופה או לחלק ממנה".

ה צ ב ע ה

הצעת יו"ר הוועדה להמאיר את הנוסח המקורי בתוספת הפסקה - לא נתקבלה

טעיף 4, בהצעת המטילה - נ ת ק ב ל

הסתייבות: לחבר-הכנסת ציזלינג.

ד"ר קיטרוב: נוסח ההסתייבות הוא, אלאחר הטעיף כפי שהוא מנוסח בחוק המקורי יתווספו המלים: "אך רשמי שר האוצר להורות כי במקרים מסוימים לא תירשם ההערה כאמור או תירשם על חלק ממקרקעי הלווה".

א. ציזלינג: אני מבקש לדעת אם ענין שחרור הרישום יובא לאיזור ועדת הכספים.

ד"ר קיטרוב: לדעתי יובא הדבר לוועדת הכספים אם מדובר על ערבות של יותר מאשר 250,000 ל"י, כיוון שבטעיף 1(ב) נאמר: "אך לא תינתן ערבות בטכום העולה על 250,000 ל"י אלא אם תנאה ובסחובותיה אושרו על-ידי ועדת הכספים של הכנסת".

ה צ ב ע ה

הצעת התיקון של חבר-הכנסת ציזלינג לטעיף 1 - לא נתקבלה

טעיף 1 - נ ת ק ב ל

הסתייבות: לחבר-הכנסת ציזלינג.

טעיף 2 - נ ת ק ב ל

טעיף 3 - נ ת ק ב ל

טעיף 5 - נ ת ק ב ל

טעיף 6 - נ ת ק ב ל